

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ЛІНГВІСТИКИ

Кафедра теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ АУДИТОРНОЇ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС»

**здобувачами першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 081 «Право»**

Біла Церква
2020

УДК 342.4 (075)

Затверджено науково-методичною радою
Білоцерківського національного аграрного університету
(Протокол № 2 від «23» вересня 2020 р.)

Розробник: **Н.І. Бровко**, д.ю.н, доцент кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету

Бровко Н.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Конституційний процес» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» – Біла Церква: БНАУ, 2020. – 39 с.

Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Конституційний процес» призначені для здобувачів 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право». Метою публікації є допомога здобувачам у вивченні основ курсу «Конституційний процес». Структура публікації передбачає комплексний і диференційований підхід до вивчення здобувачами запропонованих тем як самостійно, так і під керівництвом викладача та містить зміст, контент змістових модулів, завдання для підготовки та контролю вивченого.

Рецензент: **С.І. Сімакова**, к.ю.н., доцент кафедри публічно-правових дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету.

ПЕРЕДМОВА

Від вищої юридичної освіти сьогодні вимагаються фундаментальні зміни у її наданні, зокрема студентоцентризований підхід до навчання, що включає гнучкі навчальні траєкторії та визнання компетентностей, набутих в межах освітніх програм.

Методичні вказівки складаються зі вступу, де студенти ознайомлюються з метою, завданням дисципліни, компетентностями, що зазначені в освітній програмі спеціальності 081 – «Право», результатами навчання дисципліни; містять перелік питань, що виносяться на опрацювання, контрольні питання та завдання для самостійної роботи.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів системи знань і навичок у сфері державотворення; формування вміння правильно оцінювати конкретні конституційно–правові явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідне конституційне законодавство як цілісну, логічно побудовану нормативно-правову систему.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: здобуття фундаментальних знань з основних положень конституційної теорії та практики організації та здійснення державної влади в Україні, володіння об'ємом знань з метою розв'язання конституційно-правових конфліктів.

Вивчення дисципліни знаходиться у контексті оволодіння наступними компетентностями відповідно до зазначених в освітній програмі за спеціальністю 081 – Право:

інтегральна	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів правових та політичних інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
загальні	ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
	ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК 3 Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК 7 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК8. Здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК 12 Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми
фахові	СК 8 Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права
	СК 11 Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
	СК 12 Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

	СК 13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності
	СК16 Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікувані результати навчання з дисципліни за спеціальністю «Право» та методи їхнього оцінювання відповідно до освітньо-професійної програми представлені у наступній таблиці:

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни	Метод оцінювання
РН 1	РН 1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин	Прес Ажурна пилка
РН 2	РН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Прес
РН 3	РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел	Ток-шоу
РН 4	РН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	Навчаючи-вчуся
РН 5	РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	Займи позицію
РН 6	РН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	Панельна дискусія
РН 7	РН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними	Акваріум

	джерелами.	
PH 8	PH 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.	Панельна дискусія
PH 9	PH 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.	Прес
PH 11	PH 11. Володіти базовими навичками риторики	Ток - шоу
PH 12	PH 12 Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло	Начаючи-вчуся
PH 13	PH 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	Панельна дискусія
PH 14	PH14.Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.	Акваріум
PH 17	PH 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.	Ток -шоу
PH18	PH 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.	Панельна дискусія
PH19	PH 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних конституційно-правових інститутів і норм.	Ток-шоу
PH20	PH 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів суспільного життя	Панельна дискусія

1. КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Вивчення дисципліни «Конституційний процес» починається з II семестру другого курсу та складається з 2 змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика конституційного процесуального права

- 1.1. Конституційне процесуальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна
- 1.2. Організація підготовки та проведення референдумів в Україні
- 1.3. Виборчий процес
- 1.4. Державотворчий процес в Україні.

Змістовий модуль 2. Особливості конституційного процесуального права

- 2.1. Законодавчий процес в Україні
- 2.2. Конституційний процес в Україні
- 2.3. Правотворчий процес
- 2.4. Порядок реалізації деяких конституційних прав і свобод в окремих галузях державного і суспільного життя
- 2.5. Конституційна відповідальність

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	л б	інд	СР С		л	п	л б	інд	СР С
<i>Змістовий модуль 1. Загальна характеристика конституційного процесу</i>												
Тема 1.1 Конституційний процес як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна	16	2	4			10						
Тема 1.2 Організація підготовки та проведення референдумів в Україні.	16	2	4			10						
Тема 1.3. Виборчий процес	15	1	4			10						
Тема 1.4 Державотворчий процес в Україні	15	1	4			10						
Разом за модуль 1	62	6	16			40						
<i>Змістовий модуль 2. Особливості конституційного процесу</i>												
Тема 2.1 Законодавчий процес в Україні	14	2	2			10						
Тема 2.2 Конституційний процес	14	2	2			10						
Тема 2.3 Правотворчий процес	16	2	4			10						
Тема 2.4 Порядок реалізації деяких конституційних прав і свобод в окремих галузях державного і суспільного життя	16	2	4			10						
Тема 2.5 Конституційна відповідальність	14	2	4			8						
Разом за модуль 2	74	10	16			48						
Всього годин	136	16	32	–		88						

2.1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>	
Загальна характеристика Конституційного процесуального права	
1.1. Конституційне процесуальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна. Поняття, предмет і метод конституційного процесуального права. Конституційне процесуальне право як наука і навчальна дисципліна. Поняття, зміст і стадії конституційного процесу. Конституційно-процесуальні строки.	2
1.2. Організація підготовки та проведення референдумів в Україні. Поняття та види референдуму. Процедура проведення всеукраїнського референдуму. Правові наслідки всеукраїнського референдуму.	2
1.3. Виборчий процес. Виборчий процес. Стадії виборчого процесу: загальна характеристика. Особливості проведення виборів Президента України. Особливості проведення виборів народних депутатів.	1
1.4. Державотворчий процес в Україні. Державна влада як інститут конституційного права. Поняття та ознаки державних органів. Класифікація державних органів. Поняття та сутність державотворчого процесу.	1
Разом за змістовий модуль 1	6
<i>Змістовий модуль 2. Особливості конституційного процесуального права</i>	
2.1. Законодавчий процес в Україні. Поняття законодавчого процесу та види законодавчого процесу. Стадії законодавчого процесу. Суб'єкти права законодавчої ініціативи.	2
2.2. Конституційний процес. Історичні передумови конституційного процесу. Новітній конституційний процес в Україні.	2
2.3. Правотворчий процес. Поняття правотворчості. Принципи і функції правотворчості. Стадії правотворчого процесу. Правотворчість органів виконавчої влади. Правотворчість Президента України.	2
2.4. Порядок реалізації деяких конституційних прав і свобод в окремих галузях державного і суспільного життя. Демократія. Поняття та характеристика демократичного ладу. Дотримання прав і свобод людини в Україні. Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.	2

2.5. Конституційна відповідальність. Конституційно-правова відповідальність: підстави і види. Специфіка конституційно-правової відповідальності. Конституційно-правова відповідальність: підстави і види.	2
Разом за змістовий модуль 2	10
Всього	16

Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Загальна характеристика конституційного процесуального права		
1	1.1. Конституційне процесуальне право як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна. Поняття, предмет і метод конституційного процесуального права. Конституційно-процесуальні норми. Конституційно-процесуальні відносини. Конституційне процесуальне право як наука і навчальна дисципліна. Поняття, зміст і стадії конституційного процесу. Конституційні процесуальні строки.	4
2	1.2. Організація підготовки та проведення референдумів в Україні. Поняття та види референдуму. Процедура проведення всеукраїнського референдуму. Правові наслідки всеукраїнського референдуму.	4
3	1.3. Виборчий процес. Виборчий процес. Стадії виборчого процесу: загальна характеристика. Особливості проведення виборів Президента України. Особливості проведення виборів народних депутатів.	4
4	1.4. Державотворчий процес в Україні. Державна влада як інститут конституційного права. Поняття та ознаки державних органів. Класифікація державних органів. Поняття та сутність державотворчого процесу.	4
Разом за змістовий модуль 1		16
<i>Змістовий модуль 2. Особливості конституційного процесуального права</i>		
5	2.1. Законодавчий процес в Україні. Особливості законодавчого процесу в Україні. Поняття законодавчого процесу та види законодавчого процесу. Стадії законодавчого процесу. Суб'єкти права законодавчої ініціативи.	2
6	2.2. Конституційний процес. Історичні передумови конституційного процесу. Новітній конституційний процес в Україні.	2

7	2.3. Правотворчий процес. Особливості правотворчого процесу. Поняття правотворчості. Принципи і функції правотворчості. Стадії правотворчого процесу. Правотворчість органів виконавчої влади. Правотворчість Президента України.	4
8	2.4. Порядок реалізації деяких конституційних прав і свобод в окремих галузях державного і суспільного життя. Порядок реалізації деяких конституційних прав і свобод в окремих галузях державного і суспільного життя. Демократія. Поняття та характеристика демократичного ладу. Дотримання прав і свобод людини в Україні. Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.	4
9	2.5. Конституційна відповідальність. Конституційно-правова відповідальність: підстави і види. Специфіка конституційно-правової відповідальності. Конституційно-правова відповідальність: підстави і види.	4
Разом за змістовий модуль 2		16
Всього		32

2.2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-ть год
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Загальна характеристика конституційного процесуального права		
1	Поняття, предмет і метод конституційного процесуального права. Конституційні процесуальні норми. Конституційні процесуальні відносини. Конституційне процесуальне право як наука і навчальна дисципліна. Поняття, зміст і стадії конституційного процесу. Конституційні процесуальні строки.	4
2	Поняття та види референдуму. Процедура проведення всеукраїнського референдуму. Правові наслідки всеукраїнського референдуму.	4
3	Виборчий процес. Стадії виборчого процесу: загальна характеристика. Особливості проведення виборів Президента України. Особливості проведення виборів народних депутатів.	4
4	Державна влада як інститут конституційного права. Поняття та ознаки державних органів. Класифікація державних органів. Поняття та сутність державотворчого процесу.	4
Разом за змістовий модуль 1		16
<i>Змістовий модуль 2. Особливості конституційного процесуального права</i>		
5	Особливості законодавчого процесу в Україні. Поняття законодавчого процесу та види законодавчого процесу. Стадії законодавчого процесу. Суб'єкти права законодавчої ініціативи.	2
6	Історичні передумови конституційного процесу. Новітній конституційний процес в Україні.	2
7	Особливості правотворчого процесу. Поняття правотворчості. Принципи і функції правотворчості. Стадії правотворчого процесу. Правотворчість органів виконавчої влади. Правотворчість Президента України.	4
8	Порядок реалізації деяких конституційних прав і свобод в окремих галузях державного і суспільного життя. Демократія. Поняття та характеристика демократичного ладу. Дотримання прав і свобод людини в Україні. Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.	4
9	Конституційна відповідальність. Конституційно-правова відповідальність: підстави і види. Специфіка конституційно-правової відповідальності. Конституційно-правова відповідальність: підстави і види.	4
Разом за змістовий модуль 2		16
Всього		32

3. ПРИНЦИПИ І ВИДИ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Контроль знань є складовою багатогранного навчального процесу в БНАУ і являє собою організацію зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом. Показники контролю знань студентів є основою для судження про результати навчання та для вирішення таких питань, як ступінь опанування навчальною програмою, переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з ВНЗ і видача диплому. Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремо взятого студента, академічної групи, курсу, факультету в цілому, а також робота викладацького складу.

За умови правильної організації контроль знань слугує навчальним, виховним, організаційним, розвиваючим, методичним та іншим цілям.

Контроль знань будується на таких основних принципах:

- перевірка й оцінка знань студентів повинні відображати рівень засвоєння знань та стимулювати студентів до досягнення нових успіхів;
- перевірку і оцінювання знань слід проводити систематично, планово, у нерозривному зв'язку з усім процесом навчання; послідовно з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики;
- перевірка та оцінювання знань здійснюються з урахуванням індивідуальних особливостей і особистих успіхів кожного окремого студента;
- диференціація оцінок має здійснюватися за об'єктивними заздалегідь визначеними критеріями;
- оцінка знань студента повинна відповідати істинній якості й кількості засвоєних ним знань, вмінь і навичок.

Контроль знань з дисципліни закінчується заліком та складається з двох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

3.1. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Конституційний процес» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Оцінювання поточної роботи студента протягом семестру проводиться за трьома основними напрямками (об'єктами контролю):

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;

- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання;
- 3) виконання модульних завдань.

Результати оцінювання поточної роботи студента в семестрі є підставою для допуску його до складання заліку.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

3.2. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

3.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких

	прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	
82–89	B	Добре	

75–81	C		Зараховано
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

4. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

На семінарські заняття виносяться питання, передбачені запропонованими планами семінарських і практичних занять. Вони проводяться з використанням різних форм та методів контролю знань студентів: просте опитування, вільна дискусія, виконання контрольних та самостійних робіт, розв'язання аналітичних вправ та практичних ситуацій.

Доповідачі на семінарах призначаються викладачем як за бажанням студентів, так і на власний розсуд. Доповідачам можуть задаватися додаткові запитання викладачем або студентами. Після відповіді доповідача студенти можуть виступити з певними доповненнями, після чого викладач підводить загальний підсумок щодо розглянутого питання.

Модуль I. Конституційний процес як наука та навчальна дисципліна

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика конституційного процесуального права

Тема 1: Конституційний процес як галузь права, юридична наука та навчальна дисципліна

1. Конституційний процес: як галузь права та навчальна дисципліна.
2. Методи та принципи конституційного процесу.
3. Суб'єкти конституційного процесу

Визначити зміст наступних термінів: конституційне процесуальне право, предмет конституційного процесуального права України, наука конституційного процесуального права, система конституційного процесуального права, конституційно-правові відносини, конституційно-процесуальні норми.

Контрольні запитання:

1. Конституційне процесуальне право України: поняття, предмет, метод.
2. Система науки конституційного процесуального права України.
3. Джерела конституційного процесуального права України.
4. Види конституційного процесу.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Іноземці як суб'єкти конституційного процесу.
2. Україна як держава- суб'єкт конституційного процесу
3. Строки в конституційному процесі.
4. Поняття, зміст і стадії конституційного процесу.

Література:

Основна література:

1. Акт проголошення незалежності України// Відомості Верховної Ради України – 1991– № 38. – Ст. 502.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Лисенков С.Л. Основи конституційного процесуального права. К. 2007, 270 с.
4. Совгиря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
5. Теліпко В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.

Додаткова література:

1. Приходько Х. Конституційний процес як самостійний вид юридичного процесу. «Право України» 2008 №6.
2. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник.- 328с.
3. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади в Україні: проблеми теорії та практики. Монографія. 2018.- 118с.
4. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.

Тема 2: Організація підготовки та проведення референдумів в Україні

1. Поняття та види референдумів.
2. Процедура проведення всеукраїнського референдуму.

Визначити зміст наступних термінів: плебісцит, референдум, всеукраїнський референдум, місцевий референдум, народне волевиявлення, безпосередня демократія.

Контрольні запитання:

1. Процедура формування ініціативних груп для проведення референдуму.
2. Види всеукраїнського референдуму та їх характеристика.
3. Стадії всеукраїнського референдуму..
4. Правові наслідки всеукраїнського референдуму.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Реальність проведення всеукраїнського референдуму у сучасних умовах.
2. Процедура проведення Всеукраїнського референдуму.
3. Порядок призначення референдуму Верховною Радою України .

4. Порядок призначення референдуму Президентом України.
5. Відповідальність за порушення законодавства про референдуми.

Література:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Лисенков С.Л. Основи конституційного процесуального права. К. 2007, 270 с.
3. Совгиря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
4. Теліпко В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.
5. Нестерович В.Ф. Виборче право України. Навчальний посібник. 2017. - 580с.
6. Олійник А.Ю. Актуальні проблеми конституційного права України. Підручник. 2017.- 554с.
7. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник. 2018. - 640с.

Додаткова література:

1. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.
2. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник.- 328с.
3. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади в Україні: проблеми теорії та практики. Монографія. 2018.- 118с.
4. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.

Тема 3: Виборчий процес

1. Види виборів.
2. Стадії виборчого процесу: загальна характеристика.
3. Особливості проведення виборів Президента України.
4. Особливості проведення виборів народних депутатів.
5. Особливості та види місцевих виборів.

Визначити зміст наступних термінів: народне волевиявлення, безпосередня демократія, представницька демократія, місцеві вибори, кандидат, спостерігач, виборча комісія, виборча система, виборчий регіон

Контрольні запитання:

1. Порядок проведення виборів Президента України. Процедура вступу на пост новообраного Президента України.
2. Вибори народних депутатів: процедура та етапи.
3. Вибори міських, сільських, селищних голів: основні етапи.
4. Вибори сільських, селищних рад.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Характеристика виборчої системи за якою відбуваються вибори до Верховної ради України згідно Виборчого кодексу України?
2. Характеристика виборчої системи за якою відбуваються вибори Президента України згідно Виборчого кодексу України?
3. Охарактеризуйте відповідальність за порушення виборчого законодавства України.
4. Повноваження Центральної виборчої комісії при проведенні виборів народних депутатів.
5. Повноваження окружних комісій при проведенні виборів народних депутатів.
6. Роль виборчих комісій у виборчому процесі.

Література:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Лисенков С.Л. Основи конституційного процесуального права. К.2007,270 с.
3. Совгиря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
4. Теліпка В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.
5. Нестерович В.Ф. Виборче право України. Навчальний посібник. 2017. - 580с.
6. Олійник А.Ю. Актуальні проблеми конституційного права України. Підручник. 2017.- 554с.
7. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник. 2018. - 640с.

Додаткова література:

1. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.
2. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник.- 328с.

3. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади в Україні: проблеми теорії та практики. Монографія. 2018.- 118с.
4. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.

Тема 4: Державотворчий процес в Україні.

1. Поняття державотворчого процесу. Етапи державотворчого процесу в Україні.
2. Загальна характеристика Декларації про державний суверенітет України.
3. Значення декларації про державний суверенітет України для побудови незалежної держави України.

Визначити зміст наступних термінів: державотворення, державний орган, суверенітет, ознаки суверенітету, незалежність.

Контрольні запитання:

1. Поняття державотворчого процесу. Етапи державотворчого процесу в Україні.
2. Загальна характеристика Декларації про державний суверенітет України.
3. Значення Декларації про державний суверенітет України для побудови незалежної держави України.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Державна влада як інститут конституційного права.
2. Поняття та ознаки державних органів. Класифікація державних органів.
3. Поняття та сутність державотворчого процесу.
4. Суверенітет та його ознаки.

Література:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР,- 1990,- №31. Ст. 429.
3. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України - 1991.- № 38,- Ст. 502.
4. Совгіря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
5. Теліпка В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.
6. Олійник А.Ю. Актуальні проблеми конституційного права України. Підручник. 2017.- 554с.

Додаткова література:

1. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.
2. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник. - 328с.
3. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.
4. Рудик П.А. Коментар до конституційних змін: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 220 с.

Модуль II Побудова та становлення незалежної, демократичної, правової держави – Україна

Змістовий модуль II. Особливості конституційного процесу

Тема 5: Законодавчий процес в Україні

1. Поняття законодавчого процесу.
2. Стадії законодавчого процесу в Україні.
3. Оприлюднення та набрання законом чинності

Визначити зміст наступних термінів: закон, законодавство, вето, набрання чинності

Контрольні запитання:

1. Поняття законодавчого процесу та законодавчої процедури.
2. Процедура внесення змін і доповнень до Конституції України.
3. Суб'єкти законодавчої ініціативи: загальна характеристика.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Види законодавчого процесу.
2. Стадії законодавчого процесу.
3. Суб'єкти права законодавчої ініціативи.
4. Президент як суб'єкти права законодавчої ініціативи
5. Процедура прийняття державного бюджету.

Література:

Основна література

1. Акт проголошення незалежності України// Відомості Верховної Ради України – 1991– № 38. – Ст. 502.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Лисенков С.Л. Основи конституційного процесуального права. К. 2007, 270 с.

4. Совгіря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
5. Теліпко В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.

Додаткова література:

1. Приходько Х. Конституційний процес як самостійний вид юридичного процесу. «Право України» 2008 №6.
2. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник.- 328с.
3. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади в Україні: проблеми теорії та практики. Монографія. 2018.- 118с.
4. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.

Тема 6: Конституційний процес

1. Поняття конституційного процесу. Етапи конституційного процесу в Україні.
2. Прийняття Конституції України 1996 року.
3. Конституційна реформа 2004 року.
4. Прийняття Законів про внесення змін до Конституції України 2011р та 2014р.
5. Конституційна реформа сьогодні.

Визначити зміст наступних термінів: Конституція, конституційний процес, реформа, конституційна реформа.

Контрольні запитання:

1. Які фактори гальмували процес побудови незалежної держави України?
2. Процес розбудови Збройних сил після прийняття Конституції України.
3. Ситуація в економічній сфері після проголошення незалежності України.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Конституційна реформа 2004 року.
2. Прийняття Законів про внесення змін до Конституції України 2011р., 2013р. та 2014р.
3. Конституційна реформа 2015 року.
4. Процес розбудови Збройних сил після прийняття Конституції України.
5. Ситуація в економічній сфері після проголошення незалежності України.

Література:

Основна література:

1. Акт проголошення незалежності України// Відомості Верховної Ради України – 1991– № 38. – Ст. 502.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Лисенков С.Л. Основи конституційного процесуального права К.2007,270 с.
4. Совгиря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
5. Теліпко В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.

Додаткова література:

1. Приходько Х. Конституційний процес як самостійний вид юридичного процесу. «Право України» 2008 №6.
2. Рудик П.А. Коментар до конституційних змін: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 220 с.
3. Щорічна інформаційна доповідь Конституційного Суду України за 2018 рік
http://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/dopovid_2018.pdf
4. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник.- 328с.
5. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади в Україні: проблеми теорії та практики. Монографія. 2018.- 118с.
6. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.
7. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.

Тема 7: . Правотворчий процес

1. Поняття правотворчого процесу, правотворчості.
2. Відмінності між правотворчим та законодавчим процесом.
3. Основні стадії правотворчого процесу в Україні.
4. Прийняття нормативно-правових актів вищими органами влади в Україні.

Визначити зміст наступних термінів: правова норма, закон, правотворчість, правотворення, нормативно-правовий акт.

Контрольні запитання:

1. Організація взаємодії Президента України з Кабінетом Міністрів України, з законодавчою владою, судовою владою, органами місцевого самоврядування.
2. Акти Кабінету Міністрів України.
3. Порядок підготовки та прийняття актів місцевих рад.

4. Відносини місцевих рад з місцевими державними адміністраціями.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Поняття правотворчого процесу, правотворчості. Відмінності між правотворчим та законодавчим процесом.
2. Основні стадії правотворчого процесу в Україні.
3. Прийняття нормативно-правових актів вищими органами влади в Україні.
4. Порядок затвердження Указів глави держави. Ратифікація та денонсація Верховною Радою України міжнародних договорів.
5. Акти Кабінету Міністрів України: прийняття, підписання, скасування.
6. Порядок підготовки та прийняття актів місцевих рад.

Література:

Основна література:

2. Акт проголошення незалежності України// Відомості Верховної Ради України – 1991– № 38. – Ст. 502.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Лисенков С.Л. Основи конституційного процесуального права. К.2007, 270 с.
4. Совгіря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
5. Теліпка В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.

Додаткова література:

1. Приходько Х. Конституційний процес як самостійний вид юридичного процесу. «Право України» 2008 №6.
2. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник. - 328с.
3. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади в Україні: проблеми теорії та практики. Монографія. 2018.- 118с.
4. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.

Тема 8: . Порядок реалізації деяких конституційних прав і свобод в окремих галузях державного і суспільного життя

1. Побудова громадянського суспільства в Україні.
2. Демократія. Поняття та характеристика демократичного ладу.
3. Дотримання прав і свобод людини в Україні.
Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.

Визначити зміст наступних термінів: демократія, громадянське суспільство, права і свободи людини, посягання на права і свободи людини

Контрольні запитання:

1. Побудова громадянського суспільства в Україні.
2. Демократія. Поняття та характеристика демократичного ладу.
3. Дотримання прав і свобод людини в Україні.
4. Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Процедура реалізації особистих прав і свобод людини і громадянина в Україні.
2. Порядок реалізації політичних прав і свобод громадян України.
3. Порядок реалізації соціальних, економічних та культурних прав і свобод людини і громадянина в Україні.
4. Порядок реалізації конституційних обов'язків людини і громадянина в Україні.
5. Дотримання прав і свобод людини в Україні.
6. Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.
7. Етапи розвитку громадянського суспільства у світі та в Україні

Література:

Основна література:

1. Акт проголошення незалежності України// Відомості Верховної Ради України – 1991– № 38. – Ст. 502.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Лисенков С.Л. Основи конституційного процесуального права. К. 2007, 270 с.
4. Совгіря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
5. Теліпка В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.

Додаткова література:

1. Приходько Х. Конституційний процес як самостійний вид юридичного процесу. «Право України» 2008 №6.
2. Рудик П.А. Коментар до конституційних змін: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 220 с.
3. Щорічна інформаційна доповідь Конституційного Суду України за 2018 рік
http://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/dopovid_2018.pdf

4. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник.- 328с.
5. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади в Україні: проблеми теорії та практики. Монографія. 2018.- 118с.
6. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.
7. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.

Тема 9: Конституційна відповідальність

1. Поняття конституційної відповідальності.
2. Види конституційної відповідальності та відмінність її від інших видів юридичної відповідальності.
3. Норми конституції, які передбачають конституційну відповідальність. Загальна характеристика.

Визначити зміст наступних термінів: відповідальність, конституційна відповідальність, юридична відповідальність, санкція.

Контрольні запитання:

1. Види конституційної відповідальності та відмінність її від інших видів юридичної відповідальності.
2. Норми конституції, які передбачають конституційну відповідальність. Загальна характеристика.

Завдання для доповідей (презентацій)

1. Види конституційної відповідальності та відмінність її від інших видів юридичної відповідальності.
2. Норми конституції, які передбачають конституційну відповідальність. Загальна характеристика.
3. Охарактеризуйте конституційну відповідальність вищих органів державної влади.
4. Відмінність конституційної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
5. Конституційно-правові норми та їх відмінність від соціальних норм.
6. Структура конституційної норми.

Література:

Основна література:

1. Акт проголошення незалежності України// Відомості Верховної Ради України – 1991– № 38. – Ст. 502.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

3. Лисенков С.Л. Основи конституційного процесуального права. К. 2007, 270 с.
4. Совгиря О.В. Конституційно-процесуальне право України. Посібник, К. 2010, 536 с.
5. Теліпко В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України. Посібник. К. 2011, 568 с.

Додаткова література:

1. Приходько Х. Конституційний процес як самостійний вид юридичного процесу. «Право України» 2008 №6.
2. Рудик П.А. Коментар до конституційних змін: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 220 с.
3. Щорічна інформаційна доповідь Конституційного Суду України за 2018 рік
http://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/dopovid_2018.pdf
4. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право. Навчальний посібник. - 328с.
5. Калінкін А.С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади в Україні: проблеми теорії та практики. Монографія. 2018.- 118с.
6. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.
7. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний портал Верховної Ради України rada.gov.ua/
3. Офіційний портал Центральної виборчої комісії www.cvk.gov.ua/
4. Офіційний портал Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини ombudsman.gov.ua/ua/page/secretariat/
5. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
7. Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclp.gov.ua/>
8. Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Навчальним планом БНАУ передбачена самостійна робота студентів по окремих питаннях курсу "Конституційний процес".

Студенти зобов'язані самостійно опанувати матеріалом з окремих тем, що передбачені програмою курсу. Така самостійна робота передбачає можливість самостійного опанування студентами основними теоретичними положеннями, категоріями, термінами, що використовуються даною навчальною дисципліною, а також самостійне оволодіння основними методами наукового дослідження та розвиток самостійного теоретичного правового мислення.

Опрацьовуючи самостійно матеріал, студенти зобов'язані використовувати бібліографічні джерела, що запропоновані в загальному списку рекомендованих джерел, а також останніми редакціями нормативно-правових актів, що, в свою чергу, дасть можливість уникнути використання норм та положень, які втратили чинність.

Формами контролю виконання студентами самостійної роботи є робота на семінарських заняття, участь у «круглих столах», науково-практичних конференціях та іспит

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	Субекти конституційного процесуального права.	10
2	Загальна характеристика Декларації про державний суверенітет України.	10
3	Особливості проведення виборів Президента України та народних депутатів.	10
4	Дотримання прав і свобод людини в Україні.	10
5	Конституційна реформа в Україні.	10
6	Демократія. Поняття та характеристика демократичного ладу.	10
7	Прийняття нормативно-правових актів вищими органами влади в Україні.	10
8	Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.	10
9	Норми конституції, які передбачають конституційну відповідальність	8
Всього годин		88

5.1.Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи

Завдання 1.

Поясніть, чи є суб'єктами конституційного процесу іноземці. Поясніть свою думку.

Завдання 2.

Чи виступає суб'єктом конституційного процесу Україна як держава? Чому ?

Завдання 3.

Опишіть права та обов'язки Верховної Ради України як суб'єкта процесу.

Завдання 4.

Реальність проведення всеукраїнського референдуму у сучасних умовах.

Завдання 5.

Поясніть процедуру проведення Всеукраїнського референдуму

Завдання 6.

Поясніть за якою системою відбуваються вибори до Верховної ради України?

Завдання 7.

Назвіть та охарактеризуйте відповідальність за порушення виборчого законодавства України.

Завдання 8.

Поясніть як відбулось проголошення незалежності України.

Завдання 9.

Поясніть, що призвело до появи нової держави – України.

Завдання 10.

Охарактеризуйте ситуацію на політичній арені при Радінському Союзі та після прийняття Декларації про державний суверенітет України

5.2. Питання для самостійного опрацювання

1. Норми конституційного процесуального права.
2. Конституційне процесуальне право як наука та навчальна дисципліна
3. Поняття та види форм безпосереднього народовладдя в Україні
4. Порядок проведення виборів Президента України. Процедура вступу на пост новообраного Президента України.
5. Порядок проведення референдуму в Україні.
6. Процедура реалізації особистих прав і свобод людини і громадянина в Україні.
7. Порядок реалізації політичних прав і свобод громадян України.
8. Формування парламентського права у процесі державотворення.
9. Перспективи розвитку парламентаризму як форми правління в Україні.
10. Поняття законодавчого процесу та законодавчої процедури.
11. Процедура внесення змін і доповнень до Конституції України.

12. Організація взаємодії Президента України з Кабінетом Міністрів України, з законодавчою владою, судовою владою, органами місцевого самоврядування.
13. Акти Кабінету Міністрів України.
14. Порядок підготовки та прийняття актів місцевих рад.
15. Відносини місцевих рад з місцевими державними адміністраціями.
16. Побудова громадянського суспільства в Україні.
17. Демократія. Поняття та характеристика демократичного ладу.
18. Дотримання прав і свобод людини в Україні.
19. Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.
20. Поняття конституційного процесуального права. Етапи конституційного процесу в Україні.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ІСПИТ

1. Предмет, метод та принципи конституційно-процесуального права.
2. Система конституційно-процесуального права.
3. Норми конституційного процесуального права.
4. Конституційно-процесуальне право як наука та навчальна дисципліна
5. Джерела конституційно-процесуального права.
6. Суб'єкти конституційного процесу.
7. Поняття та види форм безпосереднього народовладдя в Україні
8. Порядок формування складу Верховної Ради України.
9. Порядок проведення виборів Президента України. Процедура вступу на пост новообраного Президента України.
10. Порядок проведення всеукраїнського референдуму в Україні.
11. Процедура реалізації особистих прав і свобод людини і громадянина в Україні.
12. Порядок реалізації політичних прав і свобод громадян України.
13. Порядок реалізації соціальних, економічних та культурних прав і свобод людини і громадянина в Україні.
14. Порядок реалізації конституційних обов'язків людини і громадянина в Україні.
15. Поняття державотворчого процесу. Етапи державотворчого процесу в Україні.
16. Загальна характеристика Декларації про державний суверенітет України.
17. Значення декларації про державний суверенітет України для побудови незалежної держави України.
18. Поняття конституційного процесу. Етапи конституційного процесу в Україні.
19. Прийняття Конституції України 1996 року.
20. Конституційна реформа 2004 року.
21. Прийняття Законів про внесення змін до Конституції України 2011р та 2014р.
22. Конституційна реформа сьогодення.
23. Формування парламентського права у процесі державотворення.
24. Перспективи розвитку парламентаризму як форми правління в Україні.
25. Поняття правотворчого процесу, правотворчості.
26. Відмінності між правотворчим та законодавчим процесом.
27. Основні стадії правотворчого процесу в Україні.
28. Прийняття нормативно-правових актів вищими органами влади в Україні.
29. Побудова громадянського суспільства в Україні.
30. Демократія. Поняття та характеристика демократичного ладу.
31. Дотримання прав і свобод людини в Україні.
32. Проблеми порушення та посягання на права людини і громадянина в Україні.
33. Поняття законодавчого процесу та законодавчої процедури.
34. Поняття, суб'єкти та процедура реалізації права законодавчої ініціативи.

35. Розгляд законопроектів у першому-третьому читаннях: характеристика процедури.
36. Порядок підписання і оприлюднення (промульгації) законів.
37. Процедура повторного розгляду законів із вмотивованими і сформульованими пропозиціями Президента України.
38. Процедура внесення змін і доповнень до Конституції України.
39. Поняття конституційної відповідальності.
40. Види конституційної відповідальності та відмінність її від інших видів юридичної відповідальності.
41. Норми конституції, які передбачають конституційну відповідальність. Загальна характеристика.
42. Порядок затвердження Указів глави держави. Ратифікація та денонсація Верховною Радою України міжнародних договорів.
43. Організація взаємодії Президента України з Кабінетом Міністрів України, з законодавчою владою, судовою владою, органами місцевого самоврядування.
44. Органи виконавчої влади та інші державні органи, підпорядковані Президентіві України.
45. Акти Кабінету Міністрів України.
46. Порядок взаємодії Кабінету Міністрів України з іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування.
47. Місцеві вибори як основна форма безпосереднього здійснення територіальними громадами права на місцеве самоврядування.
48. Порядок підготовки та прийняття актів місцевих рад.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР,- 1990,- №31. Ст. 429.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
2. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України - 1991.-№ 38,- Ст. 502
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>
3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
4. Виборчий кодекс України України 01.01.2020.
5. Закон Української РСР Про свободу совісті та релігійні організації // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - № 25. - Ст.283.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
6. Закон України. Про державний кордон України. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 2. - Ст.5.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
7. Закон України. Про громадські об'єднання// Відомості Верховної Ради України. - 2013. - № 1 ст.1. – зі змінами 2013-2014р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
8. Закон України. Про національні меншини в Україні. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 36. - Ст.529.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>
9. Закон України. Про статус народного депутата України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, N 3, ст. 17
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
10. Закон України. Про комітети Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 19. - Ст.134
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0>
11. Закон України. Про Конституційний Суд України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 49.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
12. Закон України. Про місцеве самоврядування в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 24. - Ст.170
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
13. Закон України. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 20. - Ст.99
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>
14. Закон України. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 29. - Ст.191.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>
15. Закон України. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим. // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 5-6. - Ст.43.

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>
16. Закон України. Про столицю України - місто-герой Київ // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 11,- Ст.79.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/401-14>
 17. Закон України. Про правовий режим воєнного стану // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 28. - Ст.224.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
 18. Закон України. Про громадянство України. // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 13.- Ст.3.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
 19. Закон України. Про політичні партії в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 23. - Ст.118.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
 20. Закон України. Про біженців та осіб які потребують додаткового та тимчасового захисту. // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 16. - Ст.146.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
 21. Совгіря О. Конституційно-процесуальне право України як навчальна дисципліна: перспективи формування / О. Совгіря // Вісник Конституційного Суду України. - 2015. - № 4. - С. 142-146.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vksu_2015_4_21
 22. Актуальні проблеми сучасного конституційного права України : збірник наукових праць / відп. ред. академік НАН України Ю. С. Шемшученко та доктор юридичних наук, професор О. В. Батанов. — К. : Вид-во «Юридична думка», 2014. — 458 с.
https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Maid_2014_2.pdf
 23. Шемшученко Ю.С. Конституційний процес у незалежній Україні.«Право України»в.-№7.2014.
https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravoukr_7_14/Shemshuchenko_7_14/
 24. Нестерович В.Ф. Виборче право України.Навчальний посібник. 2017. - 580с.
https://www.academia.edu/37273294/Виборче_право_України_Підручник
 25. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник.2018.-640с.
https://www.academia.edu/36970144/Практикум_з_Конституційного_права_України
 26. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики С89 (до 20-ї річниці Конституції України): матеріали наукового семінару (24 червня 2016 р.) / упор. М. В. Ковалів. – Львів: ЛьВДУВС, 2016. – 372 с.
http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/seminar_24_06_2016.pdf

Додаткова література

1. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. — Одеса : Юридична література, 2017 — 256 с.
[http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf)
2. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. спр., 2017.- 293 с.
http://shron1.chtyvo.org.ua/Boniak_Valentyna/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.pdf
3. Конституційне право України : посіб. для підготовки до іспитів / Ю. Г. Барабаш, Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин та ін. – 3-тє вид., переробл. та допов.- Х. : Право, 2016-346 с.
<https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/198/1-24.pdf>
4. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В.Л. Федоренко.– К.: Видавництво Ліра-К, 2016.-616 с.
<http://lira-k.com.ua/preview/12053.pdf>
(бібліотека БНАУ)
5. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгиря, Н. Г. Шукліна.– Київ.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.
<http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>
6. Щорічна інформаційна доповідь Конституційного Суду України за 2018 рік
http://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/dopovid_2018.pdf
7. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ-2018. 556с.
<http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>

Адреси сайтів в INTERNET

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний портал Верховної Ради України rada.gov.ua/
3. Офіційний портал Центральної виборчої комісії www.cvk.gov.ua/
4. Офіційний портал Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини ombudsman.gov.ua/ua/page/secretariat/
5. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
7. Центр європейського і порівняльного права Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Компетентності та результати навчання.....	4
1.Контент змістових модулів.....	7
2.Організація навчання.....	8
2.1.Зміст навчальної дисципліни.....	9
2.2.Теми практичних занять.....	12
3.Принципи і види контролю знань здобувачів вищої освіти.....	13
3.1.Форми поточного та підсумкового контролю.....	13
4.Загальні методичні вказівки до семінарських занять.....	17
5. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів вищої освіти ...	29
5.1.Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи.....	30
5.2. Питання для самостійного опрацювання.....	30
6. Перелік питань на іспит.....	32
7.Рекомендовані джерела інформації.....	34

Бровко Н.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Конституційний процес» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» – Біла Церква: БНАУ, 2020. – 39с.

Бровко Наталія Іванівна

Редактор О.О. Грушко

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання

Підписано до друку

Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж .

Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БДАУ
09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01

